Opetus- ja kulttuuriministeriö
Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto
Liikunnan vastuualue
Ylitarkastaja Samuli Rasila

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikunnan ja urheilun edellytysten luomisesta valtionhallinnossa sekä liikuntapolitiikan yhteensovittamisesta ja kehittämisestä. Liikuntapolitiikan tavoitteena on edistää liikuntaa ja sen kautta väestön hyvinvointia, eettisesti kestävää kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa. Toimialan ohjaus on pääosin resurssi- ja informaatio-ohjausta ja perustuu tiedolla johtamisen periaatteelle ja vaikutusten arvioinnille.

Liikuntatoimen talousarvioesitys vuodelle 2020 on rakennettu Antti Rinteen hallitusohjelman mukaisesti. Liikuntapoliittisen selonteon toimenpide-ehdotuksia toteutetaan hallitusohjelmassa sovitulla tavalla, kuten Liikkuva Suomi -ohjelmaa sekä matalan kynnyksen harrastustoimintaa eteenpäin viemällä. Liikuntapoliittisen selonteon perusteella valtion liikuntapolitiikan tärkeimpinä painopisteinä nähdään seuratoiminnan sekä liikuntapaikkarakentamisen tukeminen.

Liikuntatoimeen ehdotetaan 163,9 miljoona euroa. Tavoitteena on edistää liikunnallista elämäntapaa ja lisätä osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea huippu-urheilua. Kokonaisuudessaan liikuntatoimen määrärahat kasvavat noin neljällä miljoonalla eurolla. Liikuntatoimen budjetti koostuu rahapelitoiminnan voittovaroista (150,7 milj. euroa) sekä yleiskatteellisista budjettivaroista (n. 13 milj. euroa). Rahapelitoiminnan voittovarat vähenevät noin neljä miljoonaa euroa. Euromääräisesti suurimmat leikkaukset kohdennetaan liikunnan kansalaistoimintaan sekä valtakunnallisiin liikunnan koulutuskeskuksiin.

Yhteiskunnallisen tavoitteellisuuden myötä liikuntapoliittisen selonteon linjauksia ryhdytään toteuttamaan ja toimenpiteisiin esitetään erillistä 4,8 miljoonan euron määrärahaa vuoden 2020 talousarviossa. Lisäksi poikkihallinnollisen liikkumisohjelman ja Liikkuva koulu -ohjelman laajentamiseen varhaiskasvatukseen ja opiskeluun esitetään 6 milj. euroa. Virkistyskäyttöstrategian laatimiseen sekä strategian toimenpide-ehdotuksiin on käytettävissä 2 milj. euron siirtomääräraha seuraavien kolmen vuoden aikana. Strategian mukaisia, virkistyskäyttöön sopivia olosuhteita, kuten asutuksen lähellä olevien ulkoilureittien rakentamista, aletaan toteuttaa.

Liikkuva Suomi -ohjelmaa toimeenpannaan valtakunnallisten liikunnanedistämisohjelmien ja niiden tavoitteita tukevien valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen hankerahoituksen avulla. Ohjelmat kootaan yhä tiiviimmäksi yhteiseksi ja aiempaa vahvemmaksi poikkihallinnolliseksi Liikkuva Suomi – ohjelmakokonaisuudeksi. Näillä toimenpiteillä toteutetaan myös selonteon ja hallitusohjelman kirjausta Liikkuva koulu -toimintamallin levittämisestä eri ikäryhmiin.

Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelma ja Liikkuva opiskelu -ohjelma toimeenpannaan osana Liikkuva koulu -ohjelmakokonaisuutta. Liikkuva aikuinen -ohjelma toimeenpannaan uudistuvan Kunnossa kaiken ikää -

ohjelman avulla. Ikiliikkuja-ohjelman avulla toimeenpannaan kotona asuvien, toimintakyvyn heikentymisvaarassa olevien ikäihmisten liikkumista ja toimintakyvyn ylläpitämistä.

Nämä valtakunnalliset liikunnanedistämisohjelmat johtavat, koordinoivat ja tukevat varhaiskasvatuksen ja opiskeluympäristön liikunnallistamista sekä työikäisen (erityisesti vähän liikkuvan) ja ikääntyneen väestön toimia tiiviissä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Seuratuki on ollut vuosittain noin 4 milj. euroa. Vuodelle 2020 tuleva (1,5 milj. euron) lisäys kohdennetaan kaikille lapsille ja nuorille mahdollistaen laadukkaiden liikuntamahdollisuuksien lisäämisen koulupäivän yhteyteen. Tarkoitus on luoda uudenlaisia toimintamalleja hyödyntäen olemassa olevia ja hyviksi todettuja käytäntöjä. Päämääränä on saada kaikki lapset ja nuoret, erityisesti liian vähän liikkuvat, mukaan monipuolisen ja säännöllisen liikunnan pariin. Tavoitteena on lisätä liikunta- ja urheiluseurojen ja koulujen yhteistyötä ja parantaa ohjaajien lajiosaamista.

Hallitusohjelmassa esitetty lisäresurssi (2 milj. euroa) valmennuskeskuksille ja akatemioille mahdollistaa osaamisen, palveluiden, rakenteiden ja toimintamallien kestävän kehittämisen suomalaiselle urheilulle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Urheiluakatemiatoiminnan tavoitteena on varmistaa, että urheilijoilla on kansainvälisen vertailun kestävä päivittäisvalmennus ja toimintaympäristö. Huippu-urheiluun osoitettu lisärahoitus kohdennetaan erityisesti naisten joukkuepalloilun tehostamiseen, paralympialajit huomioiden.

Valtion talousarvioehdotuksessa vuodelle 2020 on varattu urheilija-apurahoihin enintään 2,3 milj. euroa. Apurahoihin varattu määräraha on sama kuin kuluvana vuonna. Sen arvioidaan riittävän varsin hyvin urheilijoiden apurahoihin. Painotus on selkeästi ollut apurahojen kohdennus erityisesti nuoriin urheilijoihin. Ministeriössä tutkitaan keinoja, joilla nuorten urheilijoiden tukemista voidaan edelleen kehittää esimerkiksi korottamalla nuorille urheilijoille osoitetun apurahan määrää. Tänä vuonna apuraha myönnettiin yhteensä 264 urheilijalle, josta nuoren urheilijan tai joukkueurheilijan 6000 euron apuraha myönnettiin 157 urheilijalle.

Talousarvioesitys 2020

150 694 000 euroa rahapelitoiminnan voittovaroista

lisäksi budjettivaroista:
+ 6 000 000 € liikkuva opiskelu, liikkuva varhaiskasvatus ja liikkuva aikuinen –ohjelmiin
+ 2 000 000 € liikuntapaikkarakentamisen virkistyskäyttöstrategia ja –rakentaminen
+ 4 800 000 € liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano, josta
    + 600 000 € ikäihmisten liikkumishanke –pilotointi
    + 700 000 € lajien tehostamistuki, ml. vammaisurheilu
    +1 500 000 € seuratuen nosto
    +2 000 000 € urheiluakatemioille ja valmennuskeskuksille
    + 394 000 € liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin
    + 80 000 € tiedehankkeiden arviointikustannuksiin (SA)

Rahapelitoiminnan tuotot yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaan

Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus	33 365 000 €	(- 500 te.)
Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen	62 677 000 €	(- 2 073 te.)
Koko väestön liikunnan edistäminen	27 875 000 €	(- 370 te.)
Liikunnan osaaminen ja tietopohja	26 777 000 €	(- 1 030 te.)